

Debreczeni Béláné (1932-2020)

Debreczeni Béláné, Egri Katalin professzor emerita, a mezőgazdasági tudományok doktora, a magyar agrokémiai tudomány nemzetközileg is elismert képviselője a Békés megyei Gyomán született 1932. január 8-án. A falusi élet, a gazdálkodás, a természet közeli gyermekkor meghatározó szerepet játszott pályaválasztásában. A háborús években a családjával Baranyában éltek, Pécsre járt be polgári iskolába, itt jelentkezett szovjet ösztöndíjas képzésre. Budapesten a szakérettségi letétele után a továbbtanuláshoz a talajtan szakterületet választotta.

1950-ben kezdte meg tanulmányait Harkovban a Dokucsajev Mezőgazdasági Egyetem Talajtani és Agrokémiai Karán, ahol agrokémia – talajtan szakon végzett 1955-ben. A kiutazás előtt ismerte meg későbbi férjét Debreczeni Bélát, aki ugyanezen az egyetemen és szakon tanult. Debreczeni Bélával 1955-ben kötöttek házasságot, két gyermekük született Katalin és Zsuzsa, akiket nagy szeretetben neveltek fel.

Az egyetemi tanulmányok befejeztével hazatérve a Könnyűipari Minisztérium Helyipari Laboratóriumába az un. Kreybig-laborba került, ahol szakmai pályája Kreybig Lajos akadémikus vezetésével indult. Főnöke beíratta a Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetben szervezett „Sugárzó izotópok alkalmazása a mezőgazdaságban” képzésre, ahol Di Gléria János, a Talajtani és Agrokémiai Intézet (TAKI) akkori igazgatója és Máté Ferenc izotóp laboratóriumvezető tartották az előadásokat. 1959-től Sarkadi János a trágyázási osztály vezetője tudományos segédmunkatársként alkalmazta az osztályán. 1961 őszén a moszkvai aspirantúra befejezését követően hazatért férjével Szarvason az Öntözési és Rizstermesztési Kutatóintézetben kaptak állást.

1963-ban Karl Schmalfuß professzor, a hallei Martin Luther Egyetem Növénytaplálási és Talajtani Intézetének (Institute für Pflanzenernährung und Bodenkunde) vezetője témavezetésével kezdte meg és végezte aspirantúráját

Halléban, ahol 1967-ben a mezőgazdasági tudomány kandidátusa tudományos fokozatot szerzett „Die Nährstoffaufnahme und Wasserhaushalt des Mais und Winterweizens in Abhängigkeit von unterschiedlichen Nährstoff- und Wasserversorgung” címmel készített értekezésével.

1968-tól a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen kaptak állást férjével, ahol tudományos munkatársként kezdte munkáját a Növényélettani Tanszéken, később a Kémia Tanszékre hívták és helyezték, 1972-től egyetemi adjunktusi munkakörben. Egyetemi docensi kinevezését követően 1980–1983 között tudományos dékánhelyettesi tisztséget töltött be. Oktatói pályája során férjével és önállóan is több egyetemi jegyzetet írt, elméleti és gyakorlati jegyzetet egyaránt. Pedagógiai érzékéről tanúskodott, hogy az általa írt egyetemi jegyzetek jól tanulhatóak voltak, a laboratóriumi gyakorlatokhoz készített jegyzetei pedig tudományos módszertani igényességűek és jól érthetőek. Számára az oktatói és tudományos kutatói munka hivatás volt, amit elkötelezetten, szinte fáradhatatlanul végzett. Diplomaterves, tudományos diákköri és doktorandusz hallgatói konzultációjára, munkájuk segítésére mindig volt ideje.

Több évtizedes tudományos munkássága során számos szakkönyv, tudományos könyv szerzője, társszerzője és szerkesztője volt.

Férjét 1982-ben rektornak nevezték ki az akkori Keszthelyi Agrártudományi Egyetemre, ahova 1983-ban követte. A Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Talajtani és Agrokémiai Intézet Agrokémiai Tanszékén dolgozott 2001-ig, amelynek vezetője volt 1997-ig. A Georgikon Karon történt szervezeti átalakításokat követően 2001-től a Kismányoky Tamás professzor által vezetett Növény- és Környezettudományi Intézetben folytatta munkáját nyugdíjbamenetelig majd azt követően emeritus professzorként.

1990-ben nyerte el a mezőgazdasági tudomány doktora akadémiai fokozatot, MTA doktori értekezését „Az őszi búza és a kukorica fejlődéskori N-felvételének tanulmányozása” címmel készítette el és védte meg. Ezt követően egyetemi tanári kinevezést kapott a Pannon Agrártudományi Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Agrokémiai és Talajtani Intézetébe, amelynek 1992–1997 között igazgatója volt. Elkötelezett munkája, eredményei elismeréseként 1994-ben oktatási és nemzetközi rektorhelyettesi feladatra kapott felkérést, amely tisztséget 1997-ig töltötte be.

1992-től az Országos Műtrágyázási Tartamkísérletek Hálózat elnöke, a kísérletek országos koordinátora volt. Ez a szakmai feladat kiemelten fontos volt számára, fáradhatatlan munkásságának eredményei hazai és nemzetközi szinten egyaránt elismertek. Az OMTK Hálózat sok évtizedes kutatási eredményei két tudományos könyvben is publikálásra kerültek. Az első kötetet, ami az 1960–1990 közötti eredményeket ismerteti, férjével, Debreczeni Bélával közösen szerkesztette, a második kötetet, amely 2009-ben jelent meg Németh Tamás akadémikussal.

1996-ban elnyerte a Magyar Tudományos Akadémia támogatását az MTA PATE Agrokémiai Kutatócsoport létesítésére és vezetésére. Tagja volt 1985–1996 között az MTA Pécsi Területi Bizottság Műszaki Tudományos Szakbizottságának, majd 1996-tól a Mezőgazdasági Tudományos Szakbizottságának és 2008-ig elnöke a Talajerőgazdálkodási és Agrotechnikai Munkabizottságnak. Megtiszteltetés volt

számomra, hogy 1997-től az Agrokémiai Tanszék vezetésében és 2008-tól a Talajerőgazdálkodási és Agrotechnikai Munkabizottság elnöki tisztségében is követhettem. A Munkabizottság ma is működik, amelynek örökös tiszteletbeli elnöke.

Munkásságát számos díjjal, kitüntetéssel ismerték el, ezek közül különösen kedves volt számára az iskolateremtő tevékenységéért 1998-ban kapott Szent Györgyi Albert Díj, majd a kitüntető Széchenyi Professzori Ösztöndíj (1999–2002).

Debreczeni Béláné nemzedékeket, hallgatók és szakemberek sokaságát tanította az agrokémia, a növények ásványi táplálkozása, a növénytáplálás, a tápanyagellátás tudományára és adta át több évtizedes tudományos kutatói munkásságának eredményeit. Kutatók sokaságát indította el a tudományos pályán a Tudományos Diákköri munka ösztönzésével, segítségével, majd 1993-tól Doktori (PhD) Akkreditált Főprogram vezetőjeként.

Tanítványaként, majd évtizedeken át munkatársaként megismerhettem oktatói, kutatói kvalitásait, szigorú igényességét magával, hallgatóival és munkatársaival szemben és emberségét. A kemény munka és a szigorú elvárások mellett lehetőséget talált és biztosított munkatársaival közös hazai és külföldi szakmai utakon való részvételre és a szakmai munkán túl a közösség építésére.

Kitartását, kimagasló munkabírást szakmai tudományos munkája iránti elkötelezettsége, hivatástudata táplálták. Debreczeni Béla professzor úrral kéz a kézben egymást segítve, inspirálva dolgoztak együtt a kezdetektől. Szeretett férje 1991-ben bekövetkezett korai halála után a szakmai, szellemi hagyaték ápolása, továbbvitele adott erőt számára a tudományos munkásság folytatásához.

A klasszikus agrokémiai iskola tagja, meghatározó alkotó személyisége volt, széleskörű nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezett. A harkovi tanulmányok, a hallei aspirantúra, a hazai tudományos műhelyek, saját tudományos kutatói munkásságának eredményei biztos alapot nyújtottak számára, az időnként nehéz körülmények között is újjító szellemének megnyilvánulásához, többek között a klasszikus módszerekre épített új üvegházi tenyészedényes kísérleti módszerek kidolgozásához, módszertani fejlesztésekhez és alkalmazásukhoz. Tehetsége, szorgalma és nyitottsága az új megismerésére, az új technikai, informatikai és műszeres analitikai módszerek elsajátítására lehetővé tették számára, hogy kimagasló tudományos eredményeket érjen el.

Kedves Kati! - sokaknak ma is Kati néni - megemlékező soraimmal búcsúzik tőled, az agrokémia tudományának meghatározó személyiségétől, egykori mentoromtól, a későbbi munkatárstól, vezetőtől és baráttól.

Emlékedet, szakmai hagyatékodat és a közösen töltött idők emlékét megőrizzuk. Nyugodj békében!

Budapest, 2020. október 26.

Lehoczky Éva